

SÈRIE 4**L'exercici 1 és comú a les dues opcions****Exercici 1 (5 punts)**

Tot i que la versió correcta del text pot adoptar formes distintes, donem la següent com a pauta:

“L'imperi romà va tenir el seu començament a partir de Ròmul, el qual va ser infantat amb el seu germà Rem en un únic part. Ell va fundar una petita ciutat en el mont Palatí. Una vegada fundada la ciutat, hi va rebre un gran quantitat de veïns, en va elegir cent dels més ancians, que va anomenar senadors. Com que el seu poble no tenia dones, va convidar a un espectacle els pobles veïns de Roma i va raptar les seves noies”.

OPCIÓ A:**Exercici 2 (1 punt)**

Qui és el subjecte de *editus est*, el seu antecedent és *Romulo* i hi concorda en gènere i nombre.

Exercici 3 (2 punts)

j – d – o – f – n – m – g –

Exercici 4 (2 punts)

El següent redactat és un simple model, que evidentment no ha de ser replicat per l'estudiantat.

“Livi va viure probablement entre el 59 aC i el 17 dC; va néixer a *Patavium* (Pàdua) i procedia d'una família acomodada de l'elit municipal; no va anar a Roma fins a l'edat adulta i allí es va guanyar l'amistat de l'emperador August; a diferència de la majoria d'historiadors romans, no va dedicar-se a la política. Malgrat la seva familiaritat amb August no va entrar mai a formar part dels cercles literaris de l'època. Les seves idees eren clarament republicanes, per tant, oposades a les d'August; en canvi, fou un gran defensor de les reformes que va emprendre l'emperador pel que fa a la regeneració moral de la societat. La seva única obra, que pertany al gènere de la historiografia, es titula *Ab urbe condita* i té com a objectiu relatar tots els fets de la història de la ciutat i de l'imperi naixent des de l'època mítica fundacional fins a l'època contemporània de l'autor. L'obra constava de 142 llibres, que Livi va anar publicant per entregues (probablement de deu en deu), dels quals ens n'han pervingut amb prou feines trenta cinc. En el pròleg de l'obra l'autor explicita els objectius particulars de la seva obra: a) recordar les accions del principal poble del món, b) descriure els homes i la forma de vida que havia conduït Roma a la glòria a què havia arribat i a la posterior decadència moral, representada sobretot pel període de les guerres civils i c) col·laborar amb l'acció reformadora d'August. És clar, doncs, que Livi pretén un doble objectiu, didàctic i ètic. La història ha de relatar els fets de la forma més objectiva possible i alhora ho ha de fer per servir d'ensenyança a les generacions futures. Per redactar l'obra Livi va usar com a fonts i com a models sobretot els últims analistes romans; els autors grecs com ara Polibi i historiadors que l'havien precedit com ara Cató i Juli Cèsar”.

OPCIÓ B:**Exercici 2 (1 punt)**

Es tracta d'una oració subordinada adverbial amb valor temporal-causal, altrament coneguda com a oració de *cum* històric; *haberet* és una forma del pretèrit imperfet de subjuntiu.

Exercici 3 (2 punts)

1. La mort de Laocoont.
2. La fugida de Eneas de Troia.
3. La mort de Dido.
4. L'episodi de Nís i Euríal.

Exercici 4 (2 punts)

El següent redactat és un simple model.

“L'estructura bàsica del temple romà té l'origen en els temples etruscs amb afegitons propis dels temples grecs. En general, els temples romans tenen una estructura rectangular, tot i que excepcionalment se'n troben de forma circular. Les parts principals d'un temple romà eren el *podium* (base que servia de fonament a la columnata i a la *cella*); l'escala d'accés frontal; el *vestibulum* (part frontal amb una filera o dues de columnes); la *cella* (sala interior, d'accés restringit únicament als sacerdots, on hi havia l'estàtua de la divinitat que s'hi venerava). La *cella* estava envoltada de columnes o pilastres. D'acord amb el nombre de columnes frontals els temples en general són tetràstils (Empúries) o hexàstils (Barcelona, Vic, Mèrida, Evora); excepcionalment n'hi ha d'octàstils (Tarragona) o de més columnes.

El temple principal de la ciutat, que solia estar en el fòrum era el Capitoli i estava dedicat a la tríade capitolina, és a dir, a Júpiter, Juno i Minerva; en època imperial, els romans també dedicaren temples als emperadors divinitzats després de morts. Del culte a les diferents divinitats, se n'ocupaven diversos col·legis sacerdotals. Els rituals es celebraven fora de l'edifici, en l'ara que hi havia davant el temple, en presència dels fidels, que no podien accedir a l'interior.

A Catalunya es conserven restes visibles de temples a Vic, Tarragona, Barcelona i Empúries; a la Península Ibèrica, n'hi ha un de molt ben conservat a Evora (Portugal) i, a més, n'hi ha restes a Mèrida, a Alcúdia (*Pollentia*)”.

SÈRIE 3**L'exercici 1 és comú a les dues opcions****Exercici 1 (5 punts)**

Tot i que la versió correcta del text pot adoptar formes distintes, donem la següent com a pauta orientativa:

“Virgili fou mantuà. A Màntua i en diferents llocs es va dedicar a les lletres: després, en haver perdut els camps del seu pare, va anar a Roma i amb el seu enginy es va procurar el favor d'August, dels líders i de tot el poble. Finalment va sucumbir a la naturalesa [va morir] a Bríndisi i, per ordre d'August, els seus ossos van ser traslladats a Nàpols –tal com ell mateix va desitjar- i enterrats a la via de Putèols”.

OPCIÓ A:**Exercici 2 (1 punt)**

Principum és genitiu plural i fa la funció de complement del nom *fauorem*.

Exercici 3 (2 punts)

1a – 2a – 3b – 4c

Exercici 4 (2 punts)

El següent redactat és un simple model orientatiu.

“Ciceró va néixer a Arpínum (106 aC) en una família de l'orde eqüestre que el va enviar a estudiar a Roma; va viatjar a Grècia i a l'Àsia Menor per perfeccionar els seus estudis; en tornar a Roma, va accedir a la carrera política com a *homo nouus*, és a dir sense tenir avantpassats magistrats; després d'ocupar totes les magistratures prèvies, va ser escollit cònsol per a l'any 63, moment en què va actuar contra el partit dels «populars» i va descobrir la conjuració de Catilina; per la seva precipitació a executar alguns dels conjurats fou desterrat l'any 58 aC; gràcies a l'acció de Pompeu va poder tornar (59 aC). Després de l'assassinat de Cèsar (44 aC) va tornar a l'activitat política atacant Marc Antoni i fou portaveu del senat fins a la constitució del primer triumvirat, moment en què fou assassinat per ordre d'Antoni (43 aC).

El seu ideari polític es va centrar a promoure la *concordia ordinum*, el «consens de les classes», és a dir la unió d'interessos entre la noblesa, els cavallers i la plebs per tal d'evitar la destrucció del bé comú, la república. Així va esdevenir un defensor de l'antiga legalitat republicana.

Va ser escriptor de tractats politicofilosòfics, de tractats de retòrica, i d'epistolografia. Tanmateix, al que es dedicà de forma més continuada fou a l'oratoría: se'n conserven més d'una cinquantena de discursos. Va conrear un estil oratori propi que, arrencant del corrent «asiànic» va evolucionar al llarg dels anys cap als postulats del corrent «aticista» que es caracteritza per la puresa de la llengua, pel rebuig de l'artificiositat, per la manca d'afectació i per la coherència i la lògica expositiva.

Els seus discursos més coneguts entre altres són *Les Catilinàries*, contra L. Sergi Catilina, que va intentar un cop d'estat contra la república; *Les Filípiques*, contra M. Antoni i la *Defensa del poeta Àrquias*, que es considera un dels manifestos de l'espirit de l'humanisme.

OPCIÓ B:**Exercici 2 (1 punt)**

Ossa és nominatiu plural i fa la funció de subjecte de *translata sunt*.

Exercici 3 (2 punts)

1c – 2b – 3a – 4d

Exercici 4 (2 punts)

El següent redactat és un simple model orientatiu.

“Les necròpolis eren els cementiris de la ciutat i es construïen a banda i banda de les vies que hi donaven accés.

Les vil·les eren les cases de camp o masos, construïdes en el territori proper a les ciutats vora les vies principals, en llocs fèrtils i de clima benigne. Normalment es tractava d'un únic conjunt constructiu dividit en dues parts diferenciades: la *uilla rustica*, part que reunia els edificis necessaris per a l'explotació agrícola de la finca i la *uilla urbana*, o vivenda senyorial de l'amo de la finca.

Els aqüeductes eren un dels sistemes romans per dur aigua a les ciutats des de les deus properes. El canal per on circulava l'aigua consistia en una galeria excavada a la roca o enlairada per arcs, el fons de la qual estava arrebossat amb morter impermeabilitzant, amb una coberta protectora en la qual, de forma intermitent, hi havia uns registres per facilitar-ne el manteniment.

Les vies eren el sistema més eficient del món romà per traslladar persones i coses. Per tal de construir-les primer se'n traçava el recorregut i s'excavaven dos petits canals que es recobrien amb dues fileres de pedres que n'establien l'amplada; a continuació, s'excavava el canal central i s'omplia de pedres mitjanes sense morter (*statumen*); aquest conglomerat es cobria amb una capa espessa de sorra o grava barrejada amb morter (*rudus*); finalment es revestia tot plegat amb un recobriments de pedres triturades (*nucleus*) o amb grans lloses de pedra (*stratum*).

La principal via de la travessava Catalunya era la Via Augusta. A Catalunya es conserven restes de via romana a Capsacosta (entre La Garrotxa i el Ripollès); restes d'aqüeductes a Tarragona, Barcelona i Sant Jaume dels Domenys i restes del pont de Martorell. A més la Península Ibèrica compta amb restes importants d'aqüeductes a Mèrida i Segòvia i de ponts a Salamanca i Alcàntara.